

GERÇEKLER

Pöstası

SIYASAL GAZETE

AYDINLIK
YAYINEVI

P.K. 1116 — İstanbul

**İşçi - Öğrenci Dayanışma
Örgütü Kurulmalıdır!**

Samim AKAY
Hâmit EREN
Yurdakul FİNCANCI
Ziya HANHAN
Aşık İHSANİ
Alpay KABACALI
Orhan KEMAL
Oğuz KOYUTÜRK
Sabri SORAN
Prof. Cahit TANYOL
Ayhan YETKİNER
Atilla YÜCELAL

**Terör
Tasarısı**

**Sahiller
Kimin?**

**Truman Doktrini ve
Amerikan Sömürüsü**

**ORAK ÇEKİÇ AVGISI
BORNÖVA SAVCISI**

AYDINLIĞIN İÇİNDEN

İşçi - Öğrenci Dayanışma Örgütü Kurulmalıdır

«— TIP'çilerden misiniz, Yön'cülerden mi, eskilerden mi? Yoksa kendinizi özgü yeni bir «ism» yaratıp sivrilme hevesi ardında mısınız »

Bu «humour» lu soruyu soran dostların yanısıra, *Gerçekler Postası*'nın yönünü açık - seçik ortaya koymadığımızı ileri sürenler de var.

Biz, gerçeklerden, aydınlıktan (vuzuhtan) yanayız ve de sadece sosyalistiz. Günümüzün sosyal realitesi ise, bizleri güçbirliğine zorluyor. Bunu, «Aydınlık» genel başlığıyla yazmağa başladığımızda, ilk yazımızda da (Ağustos 1965) belirtmiş; «inanışlarda açıklık, fikir ayrılıklarında dürüstlük gerekiyor» diye başlayıp «yapıcı olmak zorunluğunda olan kuşaklar, sosyal realitenin ışığına olduğu kadar, fikir ve güç birliğine de ihtiyaç duyarlar» diyerek bitirmiştik.

Aydınlarımıza olan güvenimizi bir çok kereler belirttik. Nitekim, aydınlarımız temel hak ve özgürlükleri kaldırma hedefini güden terör tasarısı karşısında gösterdikleri tepki oranında örgütlenebilselerdi, düşünüş birliğine varabilselerdi, muhakkak ki şimdikinden daha sağlam ve etkili bir ulusal direniş cephesi kurulmuş olacaktı. Ne var ki, bir takım nedenler yüzünden aydınlarımız kolay kolay örgütlenemezler; işçi ölçüsünde, öğrenciler ölçüsünde aktif - fiilî eyleme geçemezler.

★

Ulusal direniş zorunluğu sözkonusu olunca, ilk akla gelen öğrenciler ve öğrenci örgütleridir. Bu gün, öğrenciler arasında bölünme

ler olduğu görülmekteyse de, bunu bugünkü düzenin kaçınılmaz bir sonucu olarak görmek gerekir. İçinden çıktığı toplumun bilinçli temsilcisi olan; yarını hazırlayan ve yarına hazırlanan gençlik, ülküsü uğruna eyleme girişmekten öteden beri kaçınmamıştır. Medrese-i Ulüm isyanı, Harbokulu öğrencilerinin girişimleri, 28 Nisan 1960 olayları... Düünden bugüne ge

Alpmy Kabacalı

len ve bu kaniya ulaştıran örneklerdir. Pek uzak sayılmayacak bir süre önce, bir TMTF başkanının belirttiği gibi, gençliğin görevi «...emperyalistlerin dışardan çabalarını durdurmak ve içerde kendi çıkarları için onlarla işbirliği yapanların, kısaca «komprador burjuvazinin» karşısına çıkmaktır.» Bilinçli gençlik «Tarihin geri çevrilmesine, zamanın olumlu yolundaki akışının durdurulmasına karşı çıkmalıyız. Gerekirse İstanbul'da Hürriyet Meydanında, Erzurum'da Konak, Ankara'da Zafer, İzmir'de 9 Eylül meydanında kahrolsun Emperyalistler, kahrolsun Türkiye'yi sömüren yabancı şirketler, petrol millileştirilecektir diye bir defa daha yazabilmeliyiz.» demektedir.

İşçiler ise, yeni yeni de olsa hiç olmazsa bilinçlenmiş grupları yoluyla ulusal sorunlarımıza eğilmeye başlamışlardır. Üretimin, ulusal hayatın yaratıcısı olan; toplum da en büyük kuvvet oldukları kadar ulusun bugününe - yarınına sahip çıkması gereken işçilerimi

zin kurdukları bir takım örgütler artık bu umudu vermektedir. *DİSK* Genel Başkanı sayın Kemal Türkler son demecinde «... demokratik düzeni, varlıklı sınıfların sömürüsüne özgü bir baskı rejimi derekesine düşürecek her harekete binlikle karşı çıkacağız. Faşizme geç demeyeceğiz» diyerek bu gerçeği belirtmiştir.

★

Emperyalistleri kovmak, içteki komprador burjuvazi ile Anayasanın tanıdığı haklar kullanarak amansızca savaşmak, hem yarını hazırlayan ve yarına hazırlanan öğrencilerin, hem de ulusal üretimin yaratıcısı olan işçilerimizin toplumsal tarihî görevlerinden. *Dayanışma* ise, muhakkak ki sonuca - zafere götüren en önemli etmendir. İşçilerle öğrencilerin toplumun en etkin ve bilinçli öğelerinden olmaları, ikinci ulusal kurtuluş savaşımızın bu kritik döneminde bir dayanışma örgütü kurarak toplumsal tarihi görevlerini yerine getirmelerini de zorunlu kılmak tadır.

Çorumlu temizlik işçilerinin yürüyüşü sırasında böyle bir dayanışma olmuşsa da, devamlı ve etkili bir örgüt bugüne kadar kurulmamıştır.

Tüzel kişiliği olan, sürekli yaşatılacak bir örgüt kurulması dileğinde bulunduktan sonra, umutlu olduğumuz toplumcu örgütlerin harekete geçmesini, tepkisini bekleyeceğiz. İlerde, bu konu üzerinde daha detaylı olarak düşünmek - yazmak zorunluğunu duyacağımızı sanırız.

SİPSAK

BURASI AMERİKA

Giden gelmiyor

Kennedy sulkası samıklarında, tankları da birbir ortadan yok olur, yada yok edilirken şimdi de bir «New Orleans Savcısı» ortaya çıkıp:

«— Cinayetin esrarını çözeceğimi sanıyorum!..» Buyurmuş... Aman kardeşim biraz sıkı dur... Biz seninde ortadan kalkacağımızı sanıyoruz!..»

Ayhan Yelkinci

Korkmazgil Tahliye Edildi

«Kızılmak» adlı şiir kitabından komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle uzun süreden beri tutuklu bulunan şair Hüseyin Korkmazgil eleri kelepçeli olarak adliyeye getirilmiş ve yapılan duruşması sonunda bilirkişinin aleyhte raporuna rağmen tahliye edilmiştir.

Duruşma sırasında Ordinaryüs Prof. Recai Okandan'ın tek başına hazırladığı bilirkişi raporu da okunmuştur. Okandan şiirde kaçuk, tütin zapata ve petrolden bahsedildiği için Küba'daki rejimin övüldüğünü belirtmiş ve «Yazar kitabında kapita lizmi yermekte, sosyalizm düzenini övmek çabası içinde bulunmaktadır» demiştir.

Savunma avukatları Okandanı cahillikle, dünyadan habersiz olmakla suçlarken, şair Korkmazgil de, bilirkişi raporu hakkında «Bu rapor bir utanç belgesidir. Bu rapor eti için bülbülü öldüren bir avcunun insafsızlığıdır. Bu rapor, cahil bir askerın ailesine yazdığı mektuptan da beterdur. Bir imam bile bu gibi bir raporu yazamaz. Bu kadar sağcı ve gerici bir kimse bilirkişi olarak tâyin edilemez» demiştir.

Korkmazgil savunmasını yaparken ve avukatlar konuşurlarken bazı dinleyicilerin ağladıkları görülmüştür. Tahliyeden sonra Korkmazgil omuzlara alınmak istenmişse de jandarma buna mani olmuştur.

Bizim

Bu memleket, bunca emek
Bizim bizim, hepsi bizim.
Yabancıya yer ne demek
Bizim bizim, hepsi bizim...

Güney, kuzey, Trakya, Şark
Güldür güldür işleyen çark
Hırsından çatlayan toprak
Bizim bizim, hepsi bizim...

İş arayan açlar bizim,
Yaban ele göçler bizim,
Alınacak öçler bizim,
Bizim bizim, hepsi bizim...

Teknik, bilim, buluş bizim,
Elele bir oluş bizim,
Uyanış kurtuluş bizim,
Bizim bizim, hepsi bizim...

Yönümüz Ankara bizim,
Ankara'da çıra bizim,
Yürüyelim sıra bizim,
Bizim bizim, hepsi bizim...

Aşık İhsanî

Nâzım Hikmet'in Şiiri

Nâzım Hikmet'in geçen sayımızda yayınlanan 28 Nisan şiiri için, gazetemiz sahibi ve sorumlu yönetmeni Alpay Kabacalı savcılığa çağrıldı. Bu işiri yayınlamakla, Basın Kanununun 31. maddesini ihlâl etmişiz. İfade sırasında, emniyetten celbedilen, Nâzım Hikmet'in Bulgaristan baskılı yeni şiirler adlı kitabı görülüp buradaki şiir gazetemizdeki şiirle karşılaştırıldı. Bizim yayınladığımızla kitaptaki arasında farklar vardı. Biz, savcının gözünde suçlu kılın da, meğer samimiyetimiz imiş. «Şiirlerinin Bulgaristan baskısında yer aldığı söylenmektedir» dedik ya, Demirperde gerisinde yayınlanmış bir eseri ıktibas etmiş oluyoruz.

Bu notumuzu ve Bulgaristan baskısı ile bizim yayınladığımız arasındaki değişiklikleri belirttikten sonra Basın Kanununun 31. maddesine göz atalım:

«Yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin Türkiye'ye sokulması veya dağıtılması Bakanlar Kurulu kararıyla menolunabilir.

«Menedilmiş olmasına rağmen bunları Türkiye'ye bilerek; sokanlar, dağıtanlar veya bu gibi eserleri kısmen veya tamamen ıktibas ederek yaayanlar... cezalandırılırlar.»

Bu maddeyi ihlâl edip etmediğimi ze (savcılık takipsizlik kararı vermezse) Türk yargıcı karar verecektir.

T. Öğretmenler Sendikasının Kırklareli Toplantısı

Bayram tatilinden yararlanmak amacıyla, TÖS Trakya temsilciliğinin 25 Mart günü Kırklareli subesinde tertiplediği toplantıya, gazetemiz de çağrılmıştır. TÖS Trakya temsilcisi sayın Ahmet Kaya TURAN'ın gönderdiği nazik mektupta:

«Bu toplantıda üyelerimize ve dinleyicilere sendikacılık ve öğretmen sendikaları hakkında bilgi verilecek, son olaylar eleştirilecektir.

Genel Başkanımızın, sendikacılık ile ilgili konularda otorite olan üniversite öğretim üyelerinin katılacağı toplantımıza şeref vermenizi, «Çilekiş köy» öğretmenlerinin kendi ağızlarından olaylar hakkındaki görüşlerini öğrenmenizi, sendikacılık şahsi çıkar demek olduğu halde, öğretmenin şahsi çıkarlardan ne kadar uzak olduğunu, memleket meselelerini herşeyin üstünde tuttuğunu bizzat görmenizi istiyoruz» denilmektedir.

Bu yararlı toplantıya, katılmak olanağı bulamadığı mızdan, gazetemiz sahibi tarafından, aşağıdaki telgraf gönderilmiştir:

Ulusal savaş veren kültür ordusunun değerli mücahitleri saygıdeğer öğretmenlerimizin toplantısını zafere başarıya olan kesin inancımla kutlarım.

KANUN DAİRESİNDE SERBESTİ :

HAYAL adlı mizah derg'sinde, Osmanlı Kanunu Esası'sinin basınla ilgili maddesini ele alarak bu lejantla yayınlanan böyle bir karikatür, derginin ka patılmasına sebep olmuştur.

«Temel Haklar» kanunu çıkarsa, o günler geri gelmiş olacak!

SAHİLLER KİMİN?

CHP milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun sahillerin devletleştirilmesine ilişkin kanun teklifi, yıllardır süregelen bir yağmacılığın önlenmesi, Anayasa'nın «mülkiyet hakkının kullanılmasında toplum yararına aykırı olamaz» hükmünü getiren 36., hattâ «Tabii servetler devletin hüküm ve tasarrufu altındadır» şeklindeki 130. maddelerinin bu açıdan yürürlüğe konulması demek olacaktır.

Kanun teklifinin «Deniz, göl ve nehir sahilleri devletindir» yolundaki 1. maddesine katılıyoruz. Öbür maddeler üzerinde tartışmak, 1. maddeyi gölgeyebileceklerini ileri sürmek mümkündür..

Sarıbrahimoğlu'nun, bazı kuruluşların ve bazı bilim adamlarının görüşleriyle pekiştirdiği gerekçesinden bazı bölümleri verdikten sonra, teklifinin tam metnini de - hukukçularımızın görmesi, tartışma imkânı sağlanması amacıyla - ekleyeceğiz.

GEREKÇE

Türkiye Mimarlar, Mühendisler Odası Birliği 11 nci devre çalışma raporunun giriş kısmının 2 nci sahifesinde «Ülkemiz sahilleri yağma edilmektedir» başlığı altında «Bugün aynı şekilde bütün turistik değerdeki arsa ve araziler ile sahillerimiz büyük bir yağmaya hedef tuulmuştur. Önümüzdeki senelerde ülkemiz insanları, çocuklarımız denizi görmek için yalı ve villa sahibi mutlu bir azınlıktan eş, dost veya arkadaş bulmak zorluğunda kalacaktır. Ve yarın denizde boğulma tehlikesi geçirecek bir Türk, karaya çıkacak bir sahil parçası bulamayacaktır.» demektedir.

Keza Turizm bilgisi ve Turizm meselelerimiz adı altında 1963 yılında Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin Ankara'da yayınladığı kitabın 264 ncü sahifesinde «Sahillerimizin, göllerimizin ve çevrelerinin korunması, değerlendirilmesi» başlığı altındaki sayfalarca devam eden izah ve tavsiyelerinde sahillerimizin ve deniz, göl ve ırmaklarımızın tabii güzelliklerinin ve turistik faydalarının üzerinde önemle durulmakta .. bugünkü perişan durumdan

kurtarılmasının gerektiği izah edilmektedir. Bu yazıdan aldığımız şu pasaj özel sektörün acı gerçeği bütün çıplaklığı ile gördüğünü ispata yeter:

«Bir kere daha söyleyelim:

Bütün sahiller, göller ve çevreleri, plânsız, rastgele kuruluşlarla sabit ve seyyar kamp tesisleri ile, uydurma moteller, han bozması oteller, aşçı dükkânı adı dahi verilemeyecek kadar aşağı kalitede lokantalar ile alabildiğine dolmakta, tabiatın ahenkli güzelliği bozulmakta, plâjlar bu tesislerin pis suları ile, fabrika atıkları ile kirletilmektedir.

Avrupa müşterek pazarına dahil memleketlerin, Avrupa sahil birliğini kurmak için Danimarka Hükümeti tarafından yapılan teklif ve bununla ilgili plân taslağı incelenirse, bu konunun bir Devlet meselesi olarak derhal ele alınmasının lüzumu bir kat daha ortaya çıkar.»

Denmekte ve bahsi geçen plân taslağının bir özeti de verilmektedir.

Bu konuda fikri sorulan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Profesörü Dr. İsmet Sungur bey Cumhuriyet Gazetesinin 5 Eylül 1966 tarihli sayısında «Sahillerde Yağma» başlığı altında şunları söylemektedir.

«Deniz kıyıları, idari bir tahsis gereğince değil de, mahiyetleri, tabii nitelikleri gereğince herkesin, bütün halkın yararlanacağı «umumun istimaline mahsus» yerlerdendir. Orta maldır. Tabii amme emlakidir.

Buna uygun olarak, bugünkü Alman, Fransız, İsviçre ve Türk Hukukları ile başkaca bir çok hukuklarca da mahiyetleri gereğince halkın yararlanacağı yerlerin başörneği olarak deniz kıyıları gösterilmektedir. Hatta Prusya Yüksek İdare Mahkemesi Kararlarına göre «Cilt 89, sahife 205» «Özel mülkiyette bulunan bir yer, denizin ilerlemesi ile deniz kıyısı niteliğini kazanırsa bundan dolayı herkesin yararlanacağı yerlerden olur.» «... deniz kıyıları idari bir tahsis gereğince değil de mahiyetleri gereğince halkın yararlanacağı yerlerden olduğundan idarenin yani devlet, belediye, köy gibi kamu tüzel kişilerinin idari bir kararla deniz kıyılarında halkın yararlanacağı yer niteliğini kaldırmaya ve bunları özel kişilere, özellikle 13.5.1953 gün, 6086 sayılı Turizm endüstrisini teşvik kanununda «Turizm müessesesi» diye sözü geçen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilere satmaya asla yetkisi yoktur, demekte ve tatbikatta yapılan satışların hükümsüzlüğünü belirterek sözlerine son vermektedir.»

Kıymetli hukukçulardan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk (Devamı 16. sayfada)

Çiftçiye Kredi

Sarı İbrahimoğlu'nun bir başka kanun teklifi de, «Bilcümle Bankaların her mali yıl başında, bu mali yıl içinde toplamış buldukları mevduat yekûnunun % 25 ini kendi kanunlarına göre kredi olarak çiftçiye dağıtmak üzere Ziraat Bankasına devretmeleri mecburiyetlerine dâir» dir. Bir karşılaştırma imkânı sağlaması ve bugünkü bazı sosyal gerçekleri yansıtmaya bakımından, gerekçe özeti yayınıyoruz.

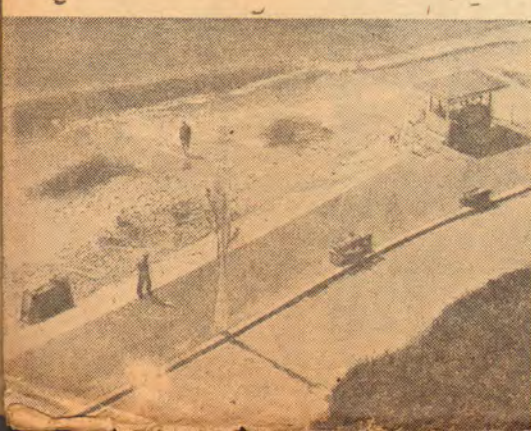
Türkiye'de nüfusun % 70 inden fazlası köylerde oturmakta ve Ziraatla geçinmektedir. Ziraatın millî gelir hasulatında % 42 ile büyük bir ağırlık teşkil ettiği de ilmî gerçeklerdendir. Çiftçinin Türkiye'de bir yılda dağıtılan kredi yekûnundan % 20 sini aldığı da ayrıca gerçeklerden biridir.

1965 sonu rakamlarına göre Türkiye'deki bankaların tasarruf ve ticarî mevduatlarının yekûnu 11.967.865.000 TL. olup da bu meblâğın 8.561.892.000 TL. diğer bankalara aidolup ticarî olarak dağıtılmakta, 3.405.973.000 TL. Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına ait bulunmaktadır. Çiftçiye dağıtılan miktarı umumi kredinin 1/3 civarında dahi değildir.

Bu yüzden zirai reform gerçekleştirilemediği gibi müstahsil % 100 - 200 faizle işlerini yürütme gayret etmekte ve tefecilere soyulmaktadır. Çoğu zaman ipotek ettiği malın mülkünü bu tefecilere yok pahasına kapırmaktadır. İstihsal fiatı dünya fiatının üzerine çıkmakta ihracat imkânları azalmakta döviz sıkıntısı maliyeyi perişan etmektedir. Millî Ekonomi bu yüzden bir türlü sıhata kavuşamamaktadır.

Daha çok köylü ve çiftçinin teşkilatsız, sahihsiz ve politik kuvvetler üzerinde etkisiz oluşu yüzünden meydana gelen bu adaletsizliklerin öncelikle düzeltilmesi gerekmektedir.

Bu görevde Anayasa ve Plân Tasarısıyla yurt kalkınmasını temin ve sosyal adaleti gerçekleştirmekle görevli parlamenterlerin vazgeçilmez ödevleridir.

sorumluyum

Yurdakul Fincancı

Bir gazetenin kapısından içeri ilk adımımı 1954 de atmıştım. Tam 13 yıl geçmiş aradan. 13 yıldır didinip duruyoruz sütunlar arasında.

13 yıllık bir geçmiş, insana, hatıra yazma imkânını vermese de, meslek hakkında konuşma fırsatını tanımlar herhalde.

Ben gazeteciliğe başladığım yıllar da, gazeteciliği, benim kayınpederim dahi meslek saymazdı, bir başıbozuklar güruhu kabul edilirdi gazeteciler. Gazeteciliği kendine iş edinmiş, bütün zamanını gazeteye vermiş kişilerin sayısı, bir elin parmakları kadar azdı. Gazeteler, kalabalık bir aileye mektubundan biraz daha geniş bir okuyucu kitlesine sahipti. Gazetelerin muhtevası da pek farklıydı bugüne bakış.

O tarihlerde çalışma saatlerimiz hayli değişikti. Herkesin, en derin uyuların kuyusuna indiği saatlerde biz, harıl harıl bütçe görüşmelerini yazar, en tumturaklı sözleri, kelimesi kelimesine yakalama çabası içinde dinir dururduk.

Bizim en ön koltuklardan seyrettığımız siyasi tartışmalar, kişisel çekişmeler içinde geçen, herhangi bir fikir ve görüş ayrılığı temelinde oturmamış, sen - ben kavgası cinsindedi. Siyasilerimizin dünya görüşü, yurt sorunları hakkındaki düşünceleri, bir birinden, bir parmak boyu olsun farklı değildi. Kapitalist bir düzen içinde sen mi başa geçeceksin, ben mi kavgasıydı siyasi çekişmeler.

Deve dikenini yetişen çölde gül büyütmek ne kadar mümkün ise, kupkuru bir çölden farksız o günkü siyasal ortamda, deve dikenini siyasiler arasında, gül kadar değişik gazeteci bulmak da ancak o kadar mümkündür.

Sonra birden herşey değişti. Gazeteler gelişmeye, büyük sermayelerle önemli sınıai tesisler haline gelmeye başladı. Bu gelişme, bugün daha da süratlenmiştir. Para babaları, hem büyük bir etkinlik sağlayan, hem geniş itibar getiren, hem de korkunç ölçüde kârlı olan gazete sanayiine

karşı, büyük bir ilgi duymaktadırlar. Hattâ şu sıralarda, bazı yabancı sermayeler, örtülü şekilde bu alana el atma ve Türk sermayesi görünüşüyle, uluslararası kapitalist emperyalizme meddahlık edecek gazeteleri, Türkiye'de çıkarmaya çalışmaktadırlar.

Türkiye'deki siyasi savaş da, sen ben kavgasından çıkmakta, iktisadi kurtuluşun ön siperlerinde verilen bir savaş haline gelmektedir.

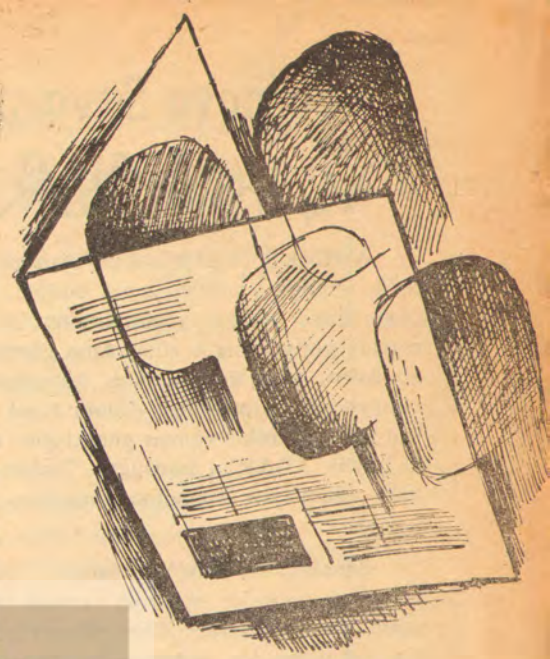
Türkiye'nin genel siyasi gelişimi çizgisinde ve çıkar gruplarının açıkça belirlendiği bugünlerde, büyük para babalarının gazetelerinde çalışan gazetecilerimiz, Türkiye'nin tarih içindeki zorunlu gelişimini, olumlu yönde mi yoksa ters yönde mi etkilemektedirler?

Açık yürekle söylemek gerek, Türk gazeteciliği, bugünkü durumuyla, Türkiye'nin görünen geleceğine olumlu bir katkıda bulunmaktan uzaktır. Gazetecilerimiz, birkaç yürekli kişi dışında, kapitalist burjuva düzenini sürdürme çabalarına düpedüz âlet olmaktadır. Dini, Tanrıyla kişisi arasındaki bir kutsal ilişki olmaktan çıkarıp dünya işlerinin göbeğine oturmuş, gazetelerdir. Yoksulluğu, halka bir Tanrı buyruğu imiş gibi yutturmaya çalışan, gazetecilerdir. Halkın, iktisadi düzenini halka umacı gösteren, gazetelerdir. Solculuğu ahlâksızlık kumkuması diye yutturan, gazetelerdir. Yabancı desteği olmazsa yaşayamayız şeklinde hayasız ve bir ulusun, ulus olma niteliğine aykırı düşen düzenbazlıkları yapan yine gazetelerdir.

Gazetenin, halk aleyhine bunca pervasızlıkla kullanıldığı bir ikinci ülke herhalde güç bulunur yeryüzünde.

Gazetecilerimiz, patronun arzusu böyle, başka ne yapabiliriz ki, gerekçeyle sorumluluktan sıyrılmamalıdır.

Patron çıkarlarına aykırı yazıları, patron gazetesinde yazmak mümkün değil demek, patron çıkarlarını patrone dan da daha büyük bir hırsla savunmanın günak çıkarması olmalıdır.

Bugün Türkiye, bir başka savaşın içindedir. Soyulup sovana çevrilenler, artık kendi çıkarlarına sahip olmak gerektiğini yavaş yavaş anlamaktadırlar. Üniversite gençliği, bazı genç bilim adamları ve bir avuç yürekli gazeteci, bu çabanın bayraktarlığını yapmaktadır. Kapalı kapılar ardında, gizli toplantılarda, o bayraktarlar, en ağır saldırılara uğramaktadırlar. Bir kısım siyasiler, hem de yalanlar söyleyerek, o gazetecileri yerden yere vurma gayretine saplanmışlardır. Halk yararına bir düzen uğruna çırpınan bir avuç dürüst politikacıyı yıpratmak için, bazı gazetecilerin yazılarını delil diye öne sürecektedir. Kadar siyasi taktikten yoksun kişilere karşı, gazetecilere düşen en hafif görev, hiç değilse, bu türlü hırslı politikacıları desteklememektir. Ama ne yazık ki, tam tersini yapan gazeteciler çoktur. Dürüst politikacıyı vurmak isteyen, hırslı ve belli bir zümrenin çıkarlarını savunan politikacıya, güya destek olacak yazılar, maalesef bizim gazetecilerimiz tarafından yazılmaktadır.

Bu bir mücadeledir. Mücadeleye inananlar olur, inanmayanlar bulunur. İnanmayanların gayretleri, ne ölçüde olursa olsun, Türkiye'nin tarih içindeki zorunlu gelişmesini engellemeye yetmeyecek, olsa olsa gelişmeyi biraz geciktirecektir.

Türkiye, kendini kurtarma savaşından elbet galip çıkacaktır, ama bu galibiyette Türk basınının payı pek olmayacağına benzemektedir.

Bornova Savcısı'na Açık Mektup

Atatürk'ü, Atatürkçüleri mahkemeye vermekle tarih önünde şimdiden tescil edildin. Şahsını, adını düşünmüyor; düşünüş bakımından iktidarla aynı paralele gidiyor olabilirsin. Ama görevinin şahsi düşünüşlere göre davranmama, konuşma müsaade etmeyeceğini, taşıdığın «Cumhuriyet Savcısı» sıfatını kötüye kullanmaman gerektiğini de bilmeliydin. O büyük ADAM'ın kurduğu Cumhuriyetin savcısı idin, «âmmenin itimadına mazhar» olman gerekiyordu.

Sonunda ne oldu, ne olacak O'nun eserlerini, bu ulusu onlardan mahrum etmek için, içinde suç olanlar olmayanlar diye ikiye mi ayıracaksınız? Ne sen, ne senden öncekiler ve nede senden sonrakilere, yüce bir devrim kaidesi üzerinde duran ulu önder'i bulunduğu yerden bir milim olsun kaydıramadınız. kaydıramazsınız.

Sonunda ne oldu, ne olacak? O'nun eserlerini, yanıltmak için *Gerçekler Postası*'nı delil diye göstermek gafletine düştün. Amerikada basılıp anti-emperyalist mücadele için bütün dünyaya gönderilmiş bir kartın klışesini ele alarak «figürler orağa benziyor, çekice benziyor» demişsin mahkemede. Bu orak çekiç avcılığın kötü niyetten başka neyi ifade eder? Şimdiye değin bütün dünyaya yayılan, defalarca basılan bir resmin içinde orak - çekiç bulunduğunu ileri sürmek, (o anti-emperyalist figürün yanında yayınlanan Bursa Nutkunda suç olduğunu ileri sürmek örneğince) bunca yıldır kimsenin aklına gelmemiştir.

Bu figürü - bütün çabalarına rağmen - ancak «benziyor» sözüne sığınarak suçlamak pek gülünç!.. Bu gidişle, halk deyimlerimiz arasına bir de «orak - çekiç avcısı - Bornova savcısı» deyimini eklenmesine sebep olacağına benzersin. Bekliyoruz yeni avlarını, yeni avcılıklarını.

Çok şükür ki sana aldanmayacak, Bursa Nutkunu mahkûm etmeyecek dürüst yargıçlarımız var!

Gerçekler Postası

Böylesi Mantık

Başbakanın başı, jet motörü gibi çalışıyor.

Bakın ne diyor Süleyman Bey :

«Kanunları hukuk profesörleri yapmaz, T. B. M. M. yapar.»

Eunu bilmiyecek ne var. Elbette ki, kanunları Meclis yapar Hukuk bilginleri, sadece düşüncelerini söyler, kanun yapıcılarının önüne ışık tutar, Süleyman Bey titizlenir: «Kanunları yaparken profesörlere mi soracağız» der,

Ama, öte taraftan: «Bu kanunlar Milli Güvenlik Kurulunda görüşüldü ve onaylandı» buyurur.

Hani kanunları T. B. M. M. Yapacaktı?..

Baş dediğin (baş) gibi çalışmalı, (jet) motörü gibi değil.

Ziya Hanhan

Yitik Halka : 3

Nasreddin Hoca

Prof. Cahit TANYOL

Evet, Türk halk kültürünün temel kaynaklarından biri de Nasreddin Hoca fıkralarıdır. Öyleyse aydınla toplum arasındaki bu fıkralara çeşitli yönlerden ışık tutmak gerekir. Köylü, kentli, aydın, bilgisiz toplumun bütün zümre ve sınıfları arasında ortak olarak bilinen ve söylenen bu fıkralar gerçekte «yitik halka» ya atılan ilk bağlantıdır. Türk halk düşüncesi, dünya görüşü, hayat anlayışı, yaşama felsefesi, birey ve toplum ilişkisi, devlet görüşü, gerçeklere bakış tarzı, Nasreddin Hoca fıkralarında, ince bir mizahla ortaya serilir. Güllünlüklerimiz üzerinde düşünmemiz yerde, çoğu zaman bu fıkralara güler geçeriz. Bu fıkralarda karşılaştığımız bölümleri, aptallıkları, kurnazlıkları, hiç bir zaman, Türk halkının hayat akışı içinde, bir gerçeği dile getirdiğini düşünmeyiz bile. Oysa ki, bu fıkralarda bireysel tek bir iz dahi bulmak mümkün değildir. Hoca da belli bir aptal kişi değil, belli bir aptallığımız ve bölümlüğümüz hicvedilir.

Bu aptallık örneklerinden bir kaç tanesini hatırlatalım ve onların hayatımızda ne kadar geçerli olduğunu araştıralım.

Örneğin, Nasreddin Hoca'nın ticaret anlayışını belirleyen fıkralarına dikkat edelim. Bilindiği üzere Hoca pazarda yumurtanın çiftini bir akçaya alır, üçünü bir akçaya satarmış. Bu alışverişten bir şey anlamayan ahbabları Hoca'ya bunun sebebinin sordukları zaman; «dostlar alışverişte görsün» diye cevap verirmiş. Çoğumuz bu mantıksız alışverişi bir güldürme ustalığı sanırız. Oysa ki, millet ve devlet olarak yaptığımız şeyin bundan pek farksız olduğunu düşünmeyiz.

İş, emek ve ticaret konularında bütün tarihimiz boyunca, öyle budalalıklar yapmışız ki, Nasreddin Hoca'nın yumurta alışverişi bunların yanında hiç kalır.

Cevdet Paşa tarihinde şöyle

bir olay vardır. İspanya Devleti Osmanlı Devleti ile dostluk kurmak istiyor. Elçi ile bu konuda bir çok konuşmalar yapıyor. Bu konuşmalar sırasında İspan yol elçisi, iki devletin dost olmasındaki iyilikleri sayarken ticaret münasebetleri kurulmasının da sağlayacağı karşılıklı faydaya işaret ediyor. Bu günkü adıyla dış işleri bakanı olan Resul Efendi, İspanya sefirinin bu düşüncesine: «Devleti Aliye ticaretin vücut ve ademini müsavi addeder», diye cevap veriyor. Yabancı elçilerle konuşma tarzları tıpkı medreselerde yapılan «Cedel» lerin başka tarzı olarak cereyan ediyor. Mantuki de hillerle haklı çıkmayı başarı sayacak kadar ahmak bir düşünüş tarzı, mülakat süresince devam ediyor.

Nasreddin Hoca'da bu gerçek dışı aptallıklarımıza ait ne kadar çok fıkra var.

Yine bu aptallık fıkralarımızdan biri aklıma geldi. Malûm ya, Hoca'nın bir fıkrası hatırlanınca çorap söküğü gibi arka arkaya başka fıkralar gelir.

Gerçekten bu fıkra akıllı ve bilgi geçinmemizin aptallığıdır. Hikâye malûm, Nasreddin Hoca hristiyan bilginlerle imtihan olur. Hocaya sorarlar:

— Dünyanın merkezi neresi?

— Eşeğimin dört ayağının ortasıdır. Der. «Olur mu böyle şey», diye itiraz edecek olurlar, Hoca «inanmazsanız ölçünüz» der.

İkinci soru: «Gökte ne kadar yıldız var?» Cevap: «Eşeğimin kuyruğunda kaç kıl varsa o kadar»... «— Nerden bildin?» sorusuna da «isterseniz sayınız»,

Bu fıkrada kaç türlü aptallığımız dile geliyor. Birincisi, mantıkça tutarlık aramanın ve karşındakini mat etmenin bilim sayılması, ikincisi bilinmeyenini bilinmeyenle tanımlamak.

Bu günkü bilim ve düşünüş tarzımız da bundan pek farklı değil. Batıdan aktardığımız bir takım kalıplar ki, ulemamız, Nasreddin Hoca'nın eşeğinin kuyruğundaki kıl gibi bunlar

SÜLMAN ve SÜLMANCI LARA

«Vur Abasıza» 1951 - 1961 yılları arasında, yani dü-
şük İktidarın abası da kalmayan fakir halkı alabildiğine
sömürdüğü sıralarda çıkardığımız bir siyasi mizah gaze-
tesinin adı idi.

Başlığı üstünde «Sahibi Hapísanelerde olmadığı za-
manlarda çıkar» ibaresi bulunan bu gazete «türlü - çeşitli»
yazılarımızdan ötürü muhtelif illerimizde yayınlanmıştır.

Bugün bu gazete «smi sütun başlığı olarak seçişimi-
zin nedeni o devirde çok uğraştığımız - yaşı benzemesin -
Mendereslerin bu devirde de bir hayli çokluğundandır.

Kendimizden birazcık bahsedişimizi Süلمان ve Sül-
mancılar hoş görsün.

★

BAYRAM AZIZLIĞI

Bayram gazetesinde, iri harflerle verilen bir haber
yüreğimizi ağzımıza getirdi:

«Bir ili çamurlar istilâ etti.»

Acaba bayram tatilinden yararlanan bir takım poli-
tikacılar toplu halde bir ile gitmiş olmasınlar diye düşün-
dük.

Bereket, haber Amerikan kaynaklı imiş.

Eh! Amerika'da da olur böyle şeyler.

★

NASIL GÜLMEZSİN

Dostumuz Naci Sadulaah Danış BAYRAM Gazetesine
yazdığı bir yazıya «GÜLECEKSİNİZ» başlığını koymuş...

Aman üstadım nasıl gülmezsiniz, hem de nasıl?

Şu Süلمان efendinin halini gördükten kelli...

★

üzerinde bilgçlik taslarlar. Üzerinde düşünecek olursak bunlarla, aynı anlayış tarzının cicili bicili tekrarından başka bir şey bulamayız.

Bilinmeyen bir ülkenin bilmediğimiz kalıplarını biz, bilmeğe lüzum görmediğimiz kendi ülkemize uygulamaya kalkarız. Ve bunları tartışırız. Bilgiçlik taşıyanlara, halkın Nasred d'in Hoca'nın vermiş olduğu cevaba hayranlıkla baktığı gibi saygı ile bakarız.

Ya Hoca'nın «bindiği dalı kesme» fıkrası... Dünyada çlacak iş değil. Böyle aptalca bir fıkrayı başka milletlerin hayatında görmek güç; ve hele çıkarılan mantık sonucu «madem ki düşeceğimi bildin, öleceğimi de bilirsin». Bu fıkra bize, gerçekle hiç bir ilişik ve ilintimizin olmadığını gösteren tipik bir şaheserdir. Amma inkâr edilmeyen bir gerçek yanı var bu fıkranın. dalı kesmek kalır.

O da hayatımızın her yönünde, her gün bindiğimiz dalı kesmiş olmamızdır. Bunun için ciltler dolusu kitap yazılabilir. Bindiğimiz dalı kese kese bu hâle geldik; hâlâ da kesmeğe devam ediyoruz, kimsenin aklına bir gün binecek dalın da kalmıyacağı gelmiyor.

Hoca'ya sormuşlar: «Kıyameç ne zaman kopacak?» diye. Cevap olarak: «Eşeğim ölürse küçük kıyamet, ben ölürsem büyük kıyamet kopar», demiş.

Biz bu akılla küçük kıyametin zaten içindeyiz. Aklımızı başımıza toplamaz, bindiğimiz dalı kesmede devam edersek «büyük kıyamet» te uzak olmasa gerek.

Toplumcu aydınlar halkın bu ana kaynaklarına inmezse onlara da eşeğin kuyruğundaki kılı saymak, bilinmeyeni bilinmeyene uygulamak ve bindiği

Su'dan Rubailer

Hâmit Eren

*Beslemekten yoksunken bir koca yurd azını
Altınlara kalbeder morfinlerin baz'ını
Riviyena, Nis, Kapri, serinletir yaz'ını
Bulamazken bir fakir, kandilinde gaz'ını.*

*Ağalarda başladı dedi kodu kul - kollar
Profesör, öğretmen, gülümsedi çakallar
Şükr olundu Tanrıya, swazlandı sakallar
Bizim köyden çıkmıştı örnek yılmaz Makallar.*

*Kuyularda çalışır evlâtların en dinci
Ekmeğini kazanmak dünyada tek sevinci
Güzellerin göğsünde, altın elmas sim inci
Şah eserin nasıl olur bir kin'ci.*

TEMEL HAK VE HÜRRIYETLER

Yargıç sanığa sordu:

- Adınız nedir
- Demokrasi.
- Babanızın adı
- Eşitlik.
- Ananızın adı?
- Sosyal adalet!
- Türkiyeyi ziyaret sebebiniz?
- Turistim efendim.
- Bay demokrasi! Türkiye'de oturma sürenizi uzatmaktan sanıksınız. Yaz kâtip. Sanığın suçu sabit görüldüğünden Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma kanunu gereğince oy birliği ile mahkûmiyetine karar verilmiştir.

(Devamı 15. sayfada)

Siyasî Operet

Sahne - Politika'da oynanan en önemli oyundur.

Oyuncular: Arka perdeye gölgesi düşen Mister, oyunun baş aktörü olmasına rağmen, bütün oyun boyunca perde aralığından ancak birkaç kere burnunu gösterecektir. Diğer aktörler birbirine benzeyen giyimleri ve şapkalarıyla dikkati çeken, «politik» adındaki oyuncularlardır.

Kreografi, köşe kapmaca ve aşırı maca oyunlarından yararlanılarak düzenlenmiştir. Oyuna çok iyi hazırlanan aktörler, rollerini ve dansları hep birlikte üstün başarıyla yürütmektedirler. Bu üstün başarı, figüranlarının yardımıyla, kendi sahnelerini aşarak salondaki seyircilerin tepelerinde dans etmeleriyle ve enselerinde boza pişirmeleyle devam eder.

Figüranlar da rollerini başarmakta; oyun boyunca etek öpmekte; «tepede dans», «ensede boza pişirmek» rollerine yardımcı olmaktadır.

Müzik: Koronun söylediği (Di-nel-den geliyor) ve (Komü-nizm geliyor) şarkıları seyircilere başlarının ve enselerinin acısını unutturmak amacını gütmektedir.

Bir süre önce gelen rejisörün de yardımıyla koronun tiz perdeden olmasına önem verilmiştir.

Not: Haber aldığımız göre, bazı seyirciler oyunu ıslıklamaya, bazıları da çürük yumurta atmaya başlamışlardır.

FİKİRLERDE DEVRİM ZORUNLULUĞU

Einstein'in 1949 da, Breslau'da toplanan (Aydınlar Kongresi) ndeki söylevi:

Albert EINSTEIN

bir görev bilmeliyiz. Hangi çalışma bizim için daha değerli olabilir? Bunun için, bu kongremize hayatî bir iş yüklenmektedir. Biz burada birbirimize danışmak ve dünya ulusları arasında, manevî ve bilimsel köprücükler kurmak, iğrenç ve korkunç engellerden ibaret olan ulusal sınırları aşmak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Modern devletin gittikçe artan korkunç bir askerî kuyvete ihtiyacı vardır. Öteyandan, devlet, bir harb ihtimaline karşı yurttaşlarını *yetistirmeyi* zorunlu görmekte; bu *terbiye* ise, yalnız gençlerin fikirlerini etkilememekte, aynı zamanda yetişmiş insanların zihinlerinde de «meşum» etkiler yapmaktadır. Hiçbir ülke böyle bir ahlak bozulmasından kurtulamamakta ve açıkça saldırma eğilimleri göstermeyenlerde dahi, bu *ahlâk fesatlığı* bütün yurttaş kütlelerine yayılmaktadır. Devlet, telkin kudretinden kimse nin kurtulamıyacağı, modern zamanların bir (put) u haline gelmiştir.

Küçük toplumsal gruplar içinde, insan, toplum çıkarlarına aykırı, zorbalık şekillerini yok etmeyi, bir dereceye kadar başarmıştır. Bu, «sitleler» ve kısmen de «devletler» devridir. *Terbiye ve gelenek* bu kuruluşlar içinde hafifletici etkiler yapmış ve onları meydana getirenler arasında kabul edilebilir ilişkiler kurmuştur. Fakat devletler arası ilişkiler alanında mutlak bir anarşi vardır. Bu konuda, bin yıldan beri en küçük bir ilerleme kaydettiğimizi sanmıyorum. Uluslararası anlaşmazlıklar, genellikle harp gibi, vahşî bir kuvvetle düzenlenmeğe devam etmektedir.

Harble ilgili bu terbiye az aldatıcı değildir. Son yılların teknolojik ilerlemeleri yepyeni bir askerî durum yaratmıştır. Birkaç saniyede büyük insan kütlelerini ve geniş toprakları mahvedecek, korkunç yeni silâhlar bulunmuştur. Bilim, bu silâhlara karşı korunma araçlarını halâ bulamadığından, modern devlet artık yurttaşlarının emniyetini sağlamak yolunda tam etkili tedbirler almaktan âcizdir. Öyleyse kurtuluş çaresi nedir? *Bu silâhların tek sahibi olan devletler - üstü bir kuruluş* kurulmadığı sürece, insanlık, yok yere mahvolmak ve hayal edilemez yıkımla karşılaşmak tehlikesine karşı emniyette olamaz. Böyle bir kuruluş, geçmişte harplerin nedeni olmuş anlaşmazlıkları çözümlenmek hak ve görevine hukuken sahip bulunmadığı zamanda, uluslar şüphesiz, *devletler - üstü* böyle bir yetkinin devrine itiraz edeceklerdir. Her devletin, başlıca rolü, iç işlerine ilişkin olacak, öbür devletlerle ilişkiler alanında ise, bu rol, uluslararası emniyeti hiç bir şekilde ihlâl edemeyecek sorunlara bağlı kalacaktır.

Einstein çalışıyor.

Pahalıya elde ettiğimiz deneyler bize, toplumsal yaşayışın karşımıza çıkardığı sorunları çözümlenmekte bilimsel, pozitif düşüncenin yeterli olmadığını göstermektedir. *Derin araştırma ve bilimsel çalışmalar*, genellikle insanlık için felâketli sonuçlar doğurmuştur, bir taraftan insanlığı yıpratıcı çalışmalardan koruyan ve hayatını daha kolay kazanmasını sağlayan buluşları bağışlamışlar, fakat diğer taraftan da onu korkunç bir en dişe içine salmışlar, daha kötüsü, ona kendi yıkımını hazırlama araçlarını vermişler ve *teknolojik esaretleri* altına almışlardır. Bu kadar acıklı bir trajedi karşısında insan şaşırıp kalıyor.

Fakat bu trajediden daha acı bir şey vardır: İnsanlık, bilimsel ve teknik çalışmalarıyla büyük başarılar kazanmış bir çok bilgin yetistirmiş olmakla birlikte bizi başarısızlığa götüren sonsuz *siyasal anlaşmazlık ve ekonomik gerginlik*lere uzun zaman danberi iyi bir çözüm yolu bulamamaktadır. Şüphe yokki, dünyanın bugünkü tehlikeli ve tehdit edici durumunun başlıca nedeni, *ulusal olsun, uluslararası olsun, ekonomik çıkarlardaki çatışmadır*.

İnsan, dünya uluslarının sakin ve rahat yaşamalarını sağlayacak siyasal ve ekonomik kuruluş usullerini bulmayı başaramamış; bütün harp ihtimallerini ortadan kaldıracak ve topiü tahrip araçlarını büsbütün yok edecek bir sistem de kuramamıştır.

Trajik almyazısı, mahvetme usullerini daha korkunç ve etkili duruma getirmek olan biz bilginler ise, bu makinaların icat edildikleri amaçlar için kullanılmalarna, gücümüz yettiğince engel olmayı kutsal ve mutlak

Gittikçe büyüyen bir kuvvetin her ortaya çıkmasında saldırgan bir nitelik kazanmaktadır. Uluslararası ilişkilerdeki bu anarşi hali, tarih boyunca, insanlığın, tanımlanamaz felâket ve ıstıraplarının nedeni olmuş, bir çok kereler insanları gelişme yolundan çevirmiş, «ruhlarını ifsat» etmiş ve varlıklarını lekeleyip tehlikeye sokmuştur. Bazı zamanlar ise, bir bölgenin toptan yok edilmesinin nedeni olmuştur. Bununla birlikte, ulusların savaşta hazır olmak yolundaki isteklerinin, hayat üzerinde daha başka yankıları vardır.

Son yüzyıllarda, devletin yurttaşlarına karşı taşıdığı kudret, onu iyi kullanan devletlerde olduğu kadar, barbarlık ve zulüm amaçları için kullanılanlarda da artmıştır. Devletin, bireylerarası ilişkileri sakin ve düzenli bir halde tutmak yolundaki rolü, özellikle, *modern dünyanın sınırlı organizasyonundan ileri gelen toplulaşma (temerküz)* nedeniyle gittikçe karışık ve güç bir duruma gelmiştir.

Diştan gelecek saldırılara karşı yurttaşlarını korumak için her mo-

Ne yazık ki insanlığın bulunduğu
(Devamı 16. sayfada)

Gelecek Sayıda :

Prof. Arnold Toynbee
Mahvolmak mı? Daha iyi bir dünyaya kurmak mı?

SOS

TERÖR TASARISI

«Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı» olarak açıklanan metin, gerek bilim adamlarınca, gerek iktidar kanadı dışındaki siyaset adamlarınca ve gerekse öğretmen - öğrenci - işçi kuruluşları gibi tarafsız çevrelerce «temel hak ve hürriyetleri yıkmaya matuf «TERÖR KANUNU TASARISI» olarak nitelendirildi.

Tasarı hakkında ne düşündüğü sorulan bilim ve siyaset adamlarının demecleri ile bazı kuruluşların bildirimlerinden pasajlar aktarmakla iktidarın ne yapmak istediğini daha iyi anlatmış olacağız.

PROF. TARIK ZAFER TUNAYA

«Gazetelerde çıkan ve adına Temel Haklar Kanunu denen tasarımı dikkatle okudum. Bir kere bu şekilde kanunlaştığı takdirde, kanunun adı «Temel Hakları Kaldıran Kanun» olabilir ancak.

Adalet Bakanı, tasarının yayınlanan şekliyle çıkmayacağını, hayli değişikliğe uğrayacağını söylüyor ve yayınlanan metnin Bakanlıkça yapılan çalışmalarından biri olabileceğini ilâve diyor. Ne var ki, demokratik olduğu sık sık tekrarlanan bir rejimin Adalet Bakanlığında böyle bir tasarrımın, çalışma metni, bir çeşit «müsvede» dahi olsa bile, bizzat demokrasiye indirilen en ağır darbedir.

Eğer bu tasarı kanunlaşır, yüzde yüz demokrasiyi inkâr eden, insan şahsiyetini hiçe sayan bir tedbirler stratejisi içine, bu memleketin aydın insanları bir kere daha atılmış olacaklardır.

Her devlet ve her rejim kendini savunma hakkına sahiptir. Ama, devlet demek, iktidar partisi demek değildir. Devleti ve rejimi savunmak demek, parti ve zümre menfaatlerini savunmak olamaz. Sınıf çatışmalarından, incelemenden yoksun bir şekilde söz eden tasarı, bizzat sınıfları birbirleriyle savaşa sürükleme eğiliminde görülüyor.

Böyle bir tasarıyla bir hükümet ne kazanabilir? 1959 «sathı mailine» girildiği anda, aynı sebeplerin aynı sonuçları doğuracağı şüphesizdir. Biz bu devri bütün açıklığıyla yaşadık ve «hürriyetsizlik ekip, ihtilâl biçen» tasarıları ve kanunları da gördük. Bu haliyle bu tasarı, memleketi bölücü ve istenmeyen olayları teşvik edici mahiyettedir.

PROF. YAVUZ ABADAN

«Bu kanun, başından sonuna kadar Anayasaya aykırıdır. Demokratik rejimi temelinden yıkmaya niteliğini taşımaktadır. Ayrıca, böyle bir tasarının kanunlaşması ihtimali bizi, en korkunç bir dikta uçurumuna sürükleyecektir.»

PROF. LÜTFÜ DURAN

«Bahis konusu tasarı, hemen söyleyeyim ki, Anayasa'ya aykırıdır. Bir hukuk devletinde uygulama imkânı yoktur.»

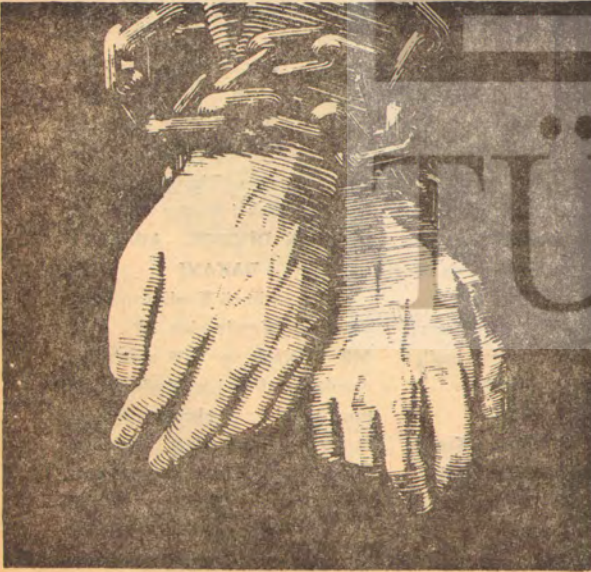
DOÇENT ÇETİN ÖZEK

«Getirmek istenen düzenin adını koymak lâzımdır. Bunun adı, faşizmdir. Tasarı; Anayasa-ya, Ceza Hukuku prensiplerine tamamen aykırıdır. Ortaya bir Komünizm tehlikesi masalı atılmakta ve Donkişotvari bu masal heylâsına saldırmakta, Anayasa dışı düzenlere varılmak istenmektedir. Bu tasarı ile Türkiye, Sosyal Demokratik bir hukuk devleti olmak durumunu hukuken yitirecektir.»

SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİNİN BİLDİRİSİ

«Temel Hak ve Hürriyetlerden olan düşünce ve ifade hürriyetlerinin Türk milletine mal olmuş Anayasa karşısında, hiç bir siyasi iktidar tarafından ortadan kaldırılmasına imkân olmadığı, bu konuda çıkarılacak kanunların yürürlükte kalamayacağı ve uygulanamayacağı inancındayız.

Türkiyenin çağdaş uygarlık seviyesine yükselmesi için gerekli sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlara çözüm yolu bulmak yeri ne bu sorunlar üzerinde düşünmeyi ve düşünenlerin fikirlerini söz ve yazı ile ifade etmelerini kısıtlayan her tedbirin toplumun zararına olduğunu milletimize (Sayfayı çeviriniz)

**ÖZGÜR
BAYRAMLAR
DİLEĞİYLE**

Amerikan Sömürüsü Nasıl Başladı

duyurmayı, Türk üniversitelerine düşen bir görev saymaktayız.»

ANKARA HUKUK FAKÜLTESİ PROFESÖRLER KURULUNA GÖRE

«— Bu gibi tedbirlerin, daha sert davranışlara yol açtığı, sonuçta Anayasa kuruluşlarının ve temel hakların fiilen ortadan kaldırıldığı bilindiğinden; Hukuk Fakültesinin görevlerine ilişkin bir durumun söz konusu olduğu inancı ile, Fakülte Profesörleri Kurulu, düşünce hürriyetine aykırı düşecek her tedbirin büyük sakıncalarını belirtmeyi öder sayar.»

TÜRKİYE ÖĞRETMENLER SENDİKASI NE DİYOR?

Türkiye Öğretmenler Sendikası Genel Merkezi tarafından yayınlanan bildiride, bu tasarının kanunlaşması halinde öğretmenlerin görevlerini tam anlamıyla yapamayacakları ileri sürülmektedir ve «tasarında Türk öğretmen kuruluşlarının görevlerini zorlaştıracak maddeler eklidir. Bunlar anlaşılacağına göre, tasarı kanunlaşsınca öğretmen sadece A.B.C öğretmekle yükümlü kılınacak, yani robot durumuna itilmiş olacaktır.» denilmektedir.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TA- LEBE BİRLİĞİ'NİN BİLDİRİ- SİNDE ŞÖYLE DENİLMEKTE- DİR:

«Bu tasarı kanunlaştıkça, yok-

1948 Kasımında İstanbul'da toplanan «Türkiye İktisat Kongresi» Devletin ekonomik alana müdahalesinin sınırlarını, bir raporla çizmek istemişti. Prof. Ömer Celâl Sarç, Prof. Hazım Atıf Kuyucak, Kâzım Taşkent, Prof. Muhlis Ete, Prof. Ahmet Ali Özeken, Prof. Reşat Nalbantoğlu v.b. gibi «tanınmış ilim ve iş adamları»nın hazırladığı raporda «iktisat sahasında hususî rejimi esas tutan», «iktisadî siyasetin işletmecilik dışında kalan tetkik, tanzim ve mütrakabe sahalarına hasrını» öngören; «ancak tabiatî iktisadî ilişkileri mahiyette olan veya hususî sermayenin gidemediği bölgelerdeki işletmelerin Devlet elinde kalmamasında mahzur görmeyen» Devletin «mevcut işletmeleri hususî teşebbüslere ve kooperatiflere devretmek üzere esaslar hazırlamasını; hususî sermayeye emniyet telkin edecek bir istikrar arzetmesini», «ecnebi sermayenin Türk ekonomisine katılmasını ve bu mük-

satlarla gereken tedbir ve kararların alınmasını» lüzumlu gören; «iktisadî sahada devletin rol alması lüzumlu görülen hususlar hakkında yapılacak tetkiklerle vazifeli ve hükümet müdahalesinden uzak bir enstitü kurulmasını zarurî gören» «karar şekline inkişaf etmiş esas prensipler» tesbit etmişti. Bu raporu hazırlayan da, kongrenin DEVLETÇİLİK KOMİSYONU idi.

Bu çok sayın kişilerin Devletçilik Komisyonu kurup «özel teşebbüs» borusu öttürdüğü yıllarda, Truman doktrini, Marshall plânı ve Marshall yardımı, Türkiye'nin kurtarıcısı olarak gösteriliyordu. İngiltere'de yayınlanan Economist'de çıkan bir mekaleye göre «... hazırlanan 15 senelik plân bu bozuklukların çoğuna çare bulabilecek bir teşebbüstür. (...) Diğer taraftan, Marshall plânında Türkiye'ye belirli bir para yardımı yapılması derpiş edilmiştir. Amerikan (Import - Export Bank) ı da 30 mil-

çık olan sınıflaşmanın doğal akışına sed çekmek amaçlarını gütmektedir. Bu tasarımı kanunlaştırmada muvaffak olacak parti veya iktidar, o andan itibaren Anayasa dışına düşmüş olacaktır ve biz mutlaka Anayasanın bize tanıdığı direnme hakkını derhal ve bütün gücümüzle kullanacağız. Bundan kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Bu ise Temel Hak ve Hürriyetlerin korunması değil, onun arkadan sinsice hançerlenmesi demektir. Ve yine bu aşırı akımları önlemek değil, açıkça davet etmek demektir.»

FERRUH DERELİ

(İstanbul Barosu Başkanı)

«Kavram ve terimleri şahsî tefsirlere tâbi olan, daima karşısın da bulunduğumuz hususî mahkemeler ve hususî usul hükümleri getiren, birliki müessesesini reddeden ve tüm olarak Anayasa, Ceza kanunu prensiplerine aykırı olan tasarının bu hali ile ekseriyetini hukukçuların teşkil ettiği Parlâmentodan geçebileceğini düşünemiyorum.

Kanunda görülen basın suçları ile ilgili maddeler, Türk basınının normal çalışmasını engelliyen mahiyettedir.»

DİSK GENEL BAŞKANI KEMAL TÜRKLER'İN DEMECİ

«Bu tasarı, 27 Mayıs Devriminden sonra uyanan ve bilinçlenen işçi sınıfının kendi haklarına sahip çıkma çalışmalarını önlemek, hâkim sermaye çevrelerinin aşırı sömürü düzenini sosyal adalet düzenine kaydırmak isteklerini frenlemek, sosyal bir ger-

çek olan sınıflaşmanın doğal akışına sed çekmek amaçlarını gütmektedir. Bu tasarımı kanunlaştırmada muvaffak olacak parti veya iktidar, o andan itibaren Anayasa dışına düşmüş olacaktır ve biz mutlaka Anayasanın bize tanıdığı direnme hakkını derhal ve bütün gücümüzle kullanacağız. Bundan kimsenin şüphesi olmamalıdır.

HAYRETTİN UYSAL

(CHP Milletvekili)

«Fakir - fakara halkın çoğunlukla köylülerin haklarını savunmak, meselelerine eğilmek bu kanun hükmüyle suç sayılacaktır. Köylülerin hakkı, işçilerin hakkı dedin mi hapishaneyi boy lavacaksınız. Bu kanun tasarısını layacaksınız. Bu kanun tasarısını ta özlemi çeken, çağ dışı bir arzu olarak teşhis edilmelidir.

Bilinmelidir ki, düşünmeyi, söylemeyi zincire vurmak gaflet ve dalâletin ta kendisidir.»

SADUN AREN

TİP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi, İstanbul Milletvekili

«Halen yürürlükte olan çeşitli cezaî hükümler, uzun yıllar Türkiye'de bir terör havası yaratabilmisti. Halbuki aynı kanunların, avnı hükümleri yetersiz görülmektedir. Demek oluyor ki, mesele, kanun hükümlerinde değil, Türkiye'nin ortamındadır. İktidar partisi yöneticileri, bu gerçeği anlamamış bulunuyorlar

ve sadece kanunlardan medet umuyorlar. Bu husustaki ümitleri kesin surette gerçekleştiremeyecektir.»

SÜLEYMAN DEMİREL, BAŞBAKAN

«Türkiye Devletinin ve Cumhuriyetinin emniyetini istemiyor musunuz? Haksız mıyım?

«Cumhuriyeti korumak için ne teröre ve ne de tedhişe ihtiyaç vardır. Bu demek değildir ki tedbire ihtiyaç yoktur. Cumhuriyet daima emniyettedir. Çünkü Cumhuriyet, Türk milletinin ve halkının gönlündedir.»

«Neymiş? 1951, 58, 59 noktasına gelmişiz... Bunları bırakın. Yeni şeyler arayın. Biz bu tehditlerden korkacak insanlar değiliz.»

HASAN DİNÇER, ADALET BAKANI

«2, 3 ve 4 üncü Koalisyon Hükümetlerine girmiş olan AP, CHP, MP, CKMP ve YTP mes'uliyet deruhte ettikleri zamanlarda, kanunî tedbirlerin alınmasında, ayrı ayrı ve kurdukları Hükümet içinde mutabakata varmışlardır. Bu maksatla Koalisyon Hükümetleri içinde kurulan komisyonların bitmemiş mesailerinin mahiyet ve şümülü, bizce ve umumî efkârca malûmdur. Bu meyanda, 3. Koalisyon diye adlandırılan CHP nin azınlık Hükümeti zamanında, bu maksatla hazırlanmış ve Meclise intikal ettirilememiş olan tasarı da elimizdedir.»

yon dolarlık bir avans vermeyi kabul etmiştir.

Hattâ Türkiye, memleketinde yeni ecnebî teşebbüslerin yerleşmesini nizamlayan hükümleri biraz yumuşatmaya razı olursa Amerikan hususî sermayesinin de bir hayli yardımı dokunacaktır...»

Görülüyor ki «Devletçilik Komisyonu» ve «Truman Doktrini» gibi etkenler, yabancı sermayenin yurdu muza girmesinin, Amerika ile ilişkilerimizin başlamasının etkeni olurken, dış basının bir bölümü de, yabancı sermayenin Türkiye'ye girmesini teşvik etmektedir. Dış basının bu teşviki, her zaman bilinçli değildir; kişisel düşünüş ve görüşlerin payı çoktur. Örneğin Hindistan'da çıkan *Caravan* dergisindeki yazısının sonunda, 1948 de, *Madan Gopal* adlı bir Hintli yazar, «Kuzeyde Rusya, Orta Doğu ve Akdenizde Birleşik Amerika gibi iki dev kuvvetin arasında kalan Türkiye, bunlardan ehveni şer olanı seçmek zorundadır; ve Türkler Amerikan müdahalesini icâbeden yer de önliyebileceklerinden emin olduk-

ları için Amerikayı seçmişlerdir.» demektedir.

«Şer» ri seçmektense tam bağımsız bir dış politika yürütmek o zamanki efendilerin karakterine mi uy mamıştı acaba ve şimdi, Amerikan müdahalesi değil, Amerikan boyunduruğu sözkonusu iken, buna son vermek efendilerimizin aklına gelmiyor; tersine, desteklemekle uğraşıyorlar.

Basının ve politika çevrelerinin Amerikan övgüsü, Amerikan hayranlığı, Demokrat Parti iktidarından sonra, evlâtlarımızın, ordumuzun Kore'ye emperyalizm yardakçılığı için gönderilmelerine kadar varmıştır. Amerikanın *The National Geographic Magazine* dergisinde *Maynard Owen Williams* imzası ile, 1951 yılında çıkan bir yazıya göre, «Türk tuga yını Kore'ye gönderme kararı halk tarafından seçilen ilk hükümet tarafından verilmiştir.» Öteyandan «1950 yılının sonuna kadar, 25.000 Türk, Amerikalı mütehassıslar tarafından yetiştirilmiştir.» «İskenderun, Amerika'dan gelen malzeme ve makinelerin boşaltıldığı faal bir liman haline gel-

miştir. Ayrıca, Türkiye'nin zengin madenlerinden çıkarılan 200.000 ton krom, Amerika'ya buradan ihraç edilmektedir.»

★

Bunlar, Marshall plânı, Amerikan yardımı, Amerikan dostluğu, özel teşebbüs teraneleri ile başlayan yılan hikâyesinin nüvesine ait kısa anekdotlar...

Sonrası, bu dostluk gösterileri arasındaki, özel teşebbüs sevgisi ötesindeki soygunlar da malûm. Afişlerdeki yardımsever elin ardına gizlenmiş, binbir dalevara, binbir dev kuruluş... Türkiye'ye de uzanan bu «yardımsever el», nelerimizi alıp götürmedi, nelerimizi yeyip bitirmedi ki? Ve «üs» deyip, «ikili anlaşmalar» deyip çöreklenen yine aynı el.

Ne var ki, «biz ne Amerikadan, ne de Rusya'dan yanayız. Biz, Türkiye'nin siyasal ve ekonomik bağımsızlığından yanayız. İkinci ulusal kurtuluş savaşımıza bu amaçla girdik ve sonunda başaracağız.» diyen mert, susturulamaz sesler de var!

ANADOLU POSTASI

Öğretmen İhan Alkan ne diyor?

Yöneten :
Mustafa ENHOŞ

Anadolu'nun en uzak köşesindeki köyün dahi dert ve dileklerini yansıtmak, basının görevlerinden olmakla beraber; büyük kentlerimizde kümelenen yayın organları, genellikle bu görevi yerine getirmekten kaçınmışlardır.

Anadolu'muzun ancak genel çizgileriyle bilinen sorunlarını, gerçeklerini kesin çizgileriyle belirleyip gözler önüne sermekle ve - olursa - ilgilenenlere duyurmakla, Anadolu'muzun unutulmuşlarına biraz olsun hizmet edebilirsek kıvanç duyacağız.

Bu sayfada, gazetemizin hizmet anlayışına ve yönüne uygun olarak gönderilen yazılar yer alacaktır. Çevrenin dert - dilek - şikâyet ve sosyal gerçeklerini yansıtan yazı ve fotoğraflar, değerlendirilerek ve sıraya konularak yayınlanır.

Yazılar mutlaka imzalı gönderilmeli, imzanın açıklanması istenilmiyorsa ayrıca belirtilmelidir

Köy çocuğuyum. Yazları onun, bunun tarlasında çalışmak suretiyle ancak yatılı okullarda okuyabildim. Bunun için de halk çocuklarının okuyabilmeleri ve yatılı okul imtihanlarını kazanabilmeleri için var gücümle çalıştım. 30 saat dersten sonra uykularımdan fedakârlık yaparak parasız kurslar düzenledim, etüdler yaptırдыm. 1965 yılına kadar başarılı raporlar ve teşekkürler aldım. Türkiye Öğretmenler Sendikasının Keçiörlü Şubesi Başkanı oldum. Ama Demirel'in bacanağı bulunan Keçiörlü Millî Eğitim Müdürünün siyasi emellerine âlet olmadığım için de sosyalist olarak ilân edildim. Sendika toplantısında «toprak reformunu, petrolerimizin millileştirilmesini halka anlatmak görevimdir» dediğim için de bacanak bey tarafından savcılığa verildim. Takipsizlik kararı aldım. Sınıfta asılı Mobil ve Sheel takvimlerini asmadığım için bacanak beyin arzusu ile 13.12.1966 günü Bakanlık emrine alındım. Bu da yetmiyormuş gibi ve aydın çevreler beni tuttuğu için 25.12.1966 günü pusuya düşürülerek dövüldüm. Bu arada bana düzenlenen bu olaylarla ilgili olarak Okulun Müdürüne yuh çekildiği üddia edilerek 4 öğrenciye geçici, 7'sine de süresiz olarak, tard verilmiştir. Keçiörlü Kaynamaktadır.

İhan Alkan
Keçiörlü Ortaokul Öğretmeni

Konyak - İş Konfederasyonu

Ertuğrul ALTAY

Bir zamanlar, bir şeyler yapmak isteyen bir petrol işçisi vardı. Hatırlımızdayken ekleyelim: eski mesleği kasaplıktı.

Kimya - İş Sendikasının himaye sendeyken, daha kolay para kazanmak için sendika kurdu.

Balo tertipler, biletlerini yalancılıkla işverenlere satar. Takdim şekli gayet kolaydır: «Beni Kimya - İş ve ya Petrol - İş'ten gönderdiler» demek yeterlidir.

Aradan zaman geçer, foyaları meydana çıkar. Savunma hazırdır: «Ne olacak yani, alt tarafı 100 bin kazandık.»

Bültenler yayınlar ve hikmetler yumurtlar; «İşçiler grevi bir silâh gibi kullanarak anarşiye ve sermaye kaybına sebep olmaktadırlar v.s.» Ve bu hikmetlerinin sonucu olarak nasibine eriverir.

Kimya - İş ve Petrol - İş Sendikaları arasından, işverenin ve Kimya İşverenleri Sendikasının yardımıyla sıyrılarak ÇBS'de yetki alivermiştir.

Gazete çıkartır, işverenlerin kapılarını dolaşarak ilân toplamağa çalışır. Komünizmle Mücadele Derneğinde ve AP de faal üyeliğe başladığından beri hızlı gece hayatı yaşamağa başlamıştır.

Zamanımızda bütün çıkarıcıların yaptığı gibi milliyetçilik maskesi takılır.

Değersiz meziyetlerini saydığımız bu kişi, son olarak konfederasyon kurmağa kalkışmış.

Bırak be konyakçı efendi.

Sen kim... Sendikacılık kim... Milliyetçilik kim? Dalga geçip te bizleri güldürme.

Hadi be sen de KONYAK - İş Konfederasyonu!...

ŞAŞMADIK

Konyak - İş Konfederasyonu başkanı, DISK'e çatarak Türk - İş'i övmüş.

Ne hallere düştün be Türk - İş? SeniKabakoğlu ve Küflü'den sonra şimdi de Konyak - İş Konfederasyonu savunuyor.

İşte böyle kapıkulu efendiler:

Türk - İş = Konyak - İş + Mâfiş.

Sanatta GERÇEKLER

Sarap

Sarap

Sana «sarap» diyorum

Sana «sarap» derken

Dişbiliyorum

Bu tüzsesiz acuna

Sarap

Şunu kafana iyice sok ki

Ben körkütük bir sarhoşum ama

Gözlerim alabildiğine açık

Gerçekler çırılçıplak karşımda

Sarap

Kıskanmıyorum senin dostluğunu

Sosislerle, portakallarla

Ama bana baskı yapıyorlar

Boşun eğmediğim için

Sarap

Sana «sarap» diyorum

Sana «sarap» derken

Bu içkievinin duvarlarım

Yerle bir etmek istiyorum

Sarap

Şunu kafana iyice sok ki

Ben körkütük bir sarhoşum ama

Eğer bu acunda bir değer varsa

Onu yaratan benim

Sarap

Sarap

Kıskanmıyorum senin dostluğunu

Sosislerle, portakallarla

O dostluğun içinde ben de mutlu olacağım!

Sabri SORAN

Polath Postasının Şiir Yarışması

1 — Yarışmaya giriş serbesttir. Herkes katılabilir.

2 — Yarışmaya her şair asgari lazami 3 şiirle katılacaktır.

3 — Yarışmaya şiir gönderme süresi 1 Eylül 1967 günü sona erecektir. 1 Eylül gününe kadar elimize geçmeyen şiirler yarışma dışı kalır.

4 — Şiirlerinde (yarışma için gönderildiği) kaydedilmeyen şiirler yarışma dışı bırakılır.

Bilmiyorduk

Petrol nedir?

Kimindir?

Uçsuz bucaksız, yeşil tarlalar

Kaç kişisindir

Bilmiyorduk.

Bilmiyorduk, kandık.

Şimdi öğrendik

Size kanarmıyız artık.

Bakır, demir, cıva, kömür

Zengin eder nice yabamı

Günyüzü görmeden söndürür

Kaç garibamın ocağım.

Bilmiyorduk.

Bilmiyorduk, kandık.

Şimdi öğrendik

Size kanarmıyız artık.

Kalem, mala, çekic, tırpan

Tutan elimiz.

Sel gibi akan

Alın terimiz

Kimindir? Bilmiyorduk.

Bilmiyorduk, kandık

Şimdi öğrendik

Size kanarmıyız artık.

Atılâ YÜCELAL

Yeni yayınlar

★ AŞK MELTEMİ — Dinç AKA — Şiirler, 46 sayfa 500 kuruş.

★ ECEL PENÇESİNDE — İbrahim KALKAN — Şiirler, 46 sayfa 300 kuruş.

★ BÜYÜME ÇOCUK — Özcan KANDEMİR — Şiirler, 64 sayfa 500 kuruş.

İsteme adresi :

SERDAR YAYINEVİ

P. K. 15 Aksaray - İstanbul

5 — Jüri tarafından birinci gelen şiir yazarına 500, ikinciye 250, üçüncüye 150 lira armağan verilecektir. Üçüncüden onuncuya kadar da çeşitli kitap armağan edilecektir.

6 — Yarışmaya gönderilen şiirler bilâhare bir kitapta toplanacak ve kitaba giren her şaire 5'er kitap armağan edilecektir. Ne varki, bu kitaba giren şiirlerin yazarlarının herhangi bir telif hakkı talebinde bulunmaya hakları yoktur.

7 — Yarışmaya gönderilecek şiirlerin şu adrese gönderilmesi lâzımdır.

POLATLI POSTASI GAZETESİ

(ŞİİR YARIŞMASI SERVİSİ)

POLATLI

Evet Hayır Bilmiyorum

Gözlerinden yağmur gibi dökülüyordu:

«— Gönderme beni anneciğim, nolursun gönderme!»

Aldırmıyordu anne. Sokak kapısının aralığına çömelmişti:

«— Ayıp, çok ayıp. Senin gibi cici çocuğa yakışmıyor hiç!»

«— Sevmiyorum o teyzeyi anneciğim, valla billâ sevmiyorum!»

«— Halbuki o seni ne kadar çok seviyor...»

«— Ben sevmiyorum, hiç sevmiyorum!»

«— Sana çikolata veriyor, şeker veriyor. Sonra, onun hiç çocuğu yok. Yazık değil mi?»

«— Değil. Çikolata da vermesin, şeker de...»

«— Peki niçin? Ne yapıyor sana kadıncağız?»

Açık kapıdan vuran güneşe bakıyordu. Güneşte teyzenin sürmeli gözleri, kan yalamışçasına kırmızı dudakları, mavi damarlı kuru elleri. Bütün bunları da sevmiyordu. Sonra kodaman konaklarının kapısı... Kapıyı da sevmiyordu, açılan kapıdan girmeyi de. Yarı karanlık taşlık ya? Ya basıldıkça paslı paslı gırcırdayan merdiven basamakları? Sevmiyordu, merdiven basamaklarını da sevmiyordu, taşlıktaki bomboş odaların karanlık kapılarını da. İçerden birileri çıkıverecek gibiydi. Araplar, ya da cırcır böcekleri...

«— Sokakta oynamayı daha çok seviyorsun değil mi Hadi bakalım, marş. Arkadan bakıyorum, git, tekmele kapıyı!»

İstemiyordu, gitmek istemiyordu o teyzeye. Yalnız sokak kapısı değil, açılan kapıdan girmeyi, taşlığı geçmeyi, geçerken gözüne ilişecek ka-

rnlık kapıları, basıldıkça gırcırdayan merdiven basamaklarını, sürmeli gözleri, kan yalamış dudakları sevmiyordu.

Konak kapısına varmadan, yarı yolda durdu, döndü annesine baktı. Uzak uzak baktılar, Sevmiyordu ki konağı!

Kapıyı tekmelerken de baktı annesine. Ordaydı, aralıkta, sokak kapısının aralığında. Bakıyordu. Sevmediği teyzeye gitmez de sokakta oynar diye mi? En iyisi okulların gelecek yılki açılışını beklemektir. Ercan gibi o da okula başlayacaktı.

«— Kuvvetle vur, daha kuvvetle!»

Vurdu, daha kuvvetle vurdu annesine bakarak: Okula başlayınca gönderemezdi bu teyzeye, gönderemezdi!

Açılan kapıdan girdi, kanadı örterken gene gördü annesini:

«— Gönderemezsin işte, gönderemezsin!»

Annesi kanadın ötesinde kalmıştı. Sırtıyla dayandı kapalı kanada ilkin. Taşlık daha bir karardı, karanlık karanlık bakan kapılar da. O zaman da şimdiki gibi zorla göndermeğe kalkarsa, öğretmen sorardı okula niçin gelmediğini. Annem derdi. Öğretmenlerden korkmaz mıydı annesi? Korkardı. Bütün anneler, bütün çocuklar gibi korkarlardı öğretmenden. Babasından da korkardı annesi. Nasıl bağırıyordu babası bir gün «Gelirsem seni tepeleirim!» diye Babasının yalnız annesine değil, polislerle bile gücü yeterli istese. Polislere, bakkala, taksi şoförlerine, geceleyin sokakta düdüğü öttürek geçen bekçilere bile!

«— Erol!»

Bir ilk okulluya benzesin

diye annesinin diktığı siyah saten önlüğü, önlüğün beyaz sedef düğmeleri, merdivene baktılar. Kimseler yoktu seslen başka ama, olacaktı az sonra. Olmasındı, istemiyordu sürmeli gözleri, kan yalamışa benzeyen dudakları. Sevmiyordu ki!

«— Niçin çıkmıyorsun?»

Önlüğü de çıkmak istemiyordu, düğmeleri de. Hep beraber bakıyorlardı merdivene. İlk terliklerinin uçlarını gördüler, sonra ince, kuru bacıklarını, daha sonra da sürmeli gözleri, kırmızı dudaklarıyla onu!

«— Ha? Niçin çıkmıyorsun?»

«— Korkuyorum!»

«— Korkuyor musun? Kimden?»

Karanlık kapılardan, merdiven basamaklarından filân diyemezdi. Gülerdi. Ya da kızardı, gözlerini ayırarak, «Delî!» derdi.

«— Kimden korkuyorsunuz?»

«— Bilmiyorum.»

«— Bilirsin ama söylemiyorsun... Gel haydi!»

Sevmiyordu, sevmiyordu, sevmiyordu işte. Tutmasını bileğinden, kucığına almıştı...

«— A... ağlamışsın sen. Niçin ağladın?»

Gelecek yıl bu vakit okula olacaktı, Ercan gibi. Ercan şimdi okuldaydı. Pekos tabancası vardı. Ercan'ın, çantası, kitapları...

«— Annem mi dövdü yoksa?»

Kitaplarını kardeşi karıştırmış diye dolaba saklıyordu.

«— Ha? Annem mi?»

Ama dolapta fareler vardı, yerlerdi kitapları. Babasının kitaplarını fareler yemişti de...

«— Cevap versene be!»

Ercan'ın böyle kucakta taa en üst kata çıkarıldığını hiç görmemişti. Bu en üst katı, odayı, odanın sedirini, aynalı dolabını, yerdeki mavi halıyı, yol yol kilimi, sobayı, maşayı, ateş küreğini de sevmiyordu.

«— Ay vallahi insanı çat-

latırsın. Ulan cevap versene!»

Teyzenin kara gözlerindeki aynada beyaz sedef düğmelerini gördü. Sedef düğmelerini siyah saten göğüslüğü kadar severdi ama, teyzenin gözlerindeki değil.

«— Aa... ne biçim bakıyorsun öyle?»

Gözlerdeki aynayı da sevmiyordu.

«— Of Erol, of!»

Bir kenardaki aynalı dolap, çekilen çekmece, bir avuç kâatlı şeker, kırmızı kâatlı kocaman çikolata!

«— Keyfin oldu mu şimdi?»

Sevmiyordu ki, hiçbirini sevmiyordu gözler, dudaklar, karanlık kapı, basamaklar, soba, kürek, maşa, halı, kilim gibi.

«— Cevap ver: Sen bana gelmek istiyordun da annen bırakmadığı için mi ağladın?»

Annesi mi? Teyzenin göğsünü hırsıyla itti, kucaktan yerine sıyrıldı:

«— Hayır!»

«— Niçin ağladın ya?»

«— Ağlamadım ki.»

«— Annene söylerim diye mi korkuyorsun? Korkma söylemem, Annem bırakmadı değil mi? Gitme, ne işin var demistir mutlaka Sen de illâ ki gideceğim deyince döğmüştür!»

«— Hayır hayır...»

«— Korkma dedim ya. O sıra baban evde miydi?»

«— Hayır.»

«— Gitmiş miydi?»

«— Evet.»

(Devamı 15. sayfada)

büyük adam olmak

Oğuz

Koyutürk

Öykü

İçinden, «Allahın belâsı çocuk.» diyordu. Neşesi yoktu. Erkenden eve gelmiş, elleri arkasında odanın içinde dolaşıyordu. Başka zaman olsa oturur, efendi efendi kitabını okurdu. Ama bugün kitaplığına bile bakmak istemiyordu. Canı sıkılıyordu. Yani ne olmuş, neyi değişmişti? Bir yığın kitap... Neye yarardı bunlar Karısı ile bu yüzden kavgalar etmişti! «Sen sus, senin aklın ermez...» Sanki kendi aklı bir şeye eriyordu. Terlemişti. Saçları dağılmıştı. Karısına bile bakmıyordu. O da sesini çıkarmıyordu. Bir aralık, »Neyin var» diyecek oldu. «Görmüyor musun» dedi. Dolaşıyorum işte. Keyfim böyle istiyor.»

O gece yemek yiyemedi. Erkenden yattı. Ama gözünü uyku tutmuyordu. Sağa, sola döndü. Kalktı. Sigara içti, yeniden yattı. Uyuyamıyordu. Dalmak isterken aklına hep o çocuk geliyordu. Güllüyordu kendisine. Yanında annesi vardı. Birlikte gelmişlerdi okula. Çocuğun yanaklarını sıkarak, «Maşallah» demişti. «Ne kadar büyümüşsün sen.» Çocuk güllüyordu. Yüzüne tatlı tatlı bakıyordu. Anlaşılan hoşuna gitmişti bu ilgi. İçinden, «Çocuklar böyledir işte» diyordu. «Ama bizler her vakit bu sevgiyi gösteremiyoruz. Onları anlamıyoruz, körpe ruhlarına inemiyoruz.» Hava güzeldi, her şey güzeldi o sabah. Erkenden kalkmış, giyinmiş, traş olmuş, müzik dinlemişti. Çoğu kez yaşamın sıkıntılarında bu çöşkular ona kuvvet veriyordu. Karısına, «Canikom» diyordu. Neşeliydi. Başarılı bir öğretmen di. Okuyordu. Dünyasını kitaplarda bulmuştu. Zaten bu yeryüzü çirkindi, insanları kötüydü. Onların içine girmeye, ilgilerini basitleştirmeye değmezdi. Hepsi ufak hesaplar peşinde, küçük adamlardı. Şöyle öğrencilik yıllarından beri ne çok arkadaşlarla yolları ayrılmıştı. Bunlardan kimi doktor, kimi mühendis olmuştu. İçlerinde şimdi kendisine selâm vermeyen büyük iş adamları, politikacılar vardı. Ama adam olmak kolay bir şey miydi? O bunların dü-

zunesini görmüş, ne olduklarını yakından tantmıştı. İstemezdi onlar gibi olmayı. Hepsi kelle kulak yerinde eşekten beter insanlardı. Hele bir tane ayı vardı, cüzdanında milyonlar... Konuklukta, o yağlı kellesini koltuğun arkasına dayıyarak uyurdu. Bazen karısı utanır mı, sıkılır mı? Her neyse, «Halim» derdi. «Hayrola!...» O kez gözleri baygın açılır, koca gövdesi kımıldar, «siz oynayın» derdi. «Ben biraz kestireyim.» Zaten poker masasında onunla kimse ilgilenmezdi. Hanımı züppenin biriydi. Viski içerdi. Bacak bacak üstünde Salem sigarası tütürürdü. Yorulmuş biçare! Çoğu kez evde yemek yerken uyuklamış! Bunları övünerek anlatırdı karısı. Ötekilerde dinlerdi. Hoşlarına giderdi herhalde. Ama saymakla bitmezdi bu herifler... Lisede okurken Şalgam Nuri diye bir arkadaşları vardı. Hıyarın tekiydi. Dalgacı, tenbel, arsızın biri... Herif donunu bağhyamazdı. Mebbus olmuştu! Şimdi önemli adamlarla konuşuyordu. Avrupalara uçuyordu. Amerikalara gidiyordu. Kıyaktı işi. Ama, Allah saklasın.. Öyle olmak istemezdi. Bu toplum öğretmenliği seviyordu. Geçenlerde, küçük Cahit, ona nasıl gurur vermişti. «Hocam» diyordu. Ellerine sarılıyordu. Büyümüştü kerata! Okumuş, yüksek mühendis olmuş. Bu haz Şalgam Nuri ve benzerlerinde ne gezerdi. Onlar bu güzelim dünyada inek gibi yaşayacaklar, inek gibi öleceklerdi. Oysaki yaşantılarımızda büyüklükler, doğruluklar, iyilikler vardı. Yoksa isteseydi kendisi de bir Şalgam Nuri olabilirdi. Neyi eksikti onlardan? Sadece hayvanlığı. Hayvanlığı ise elde etmek basitti.

Ama gerçekten pısrığın biriydi öğretmen. İçinde kavuşulmaz istekler vardı. Doktor olmak istiyordu. «Güzel bir karım olsun.» diyordu. Ne varki bahtı gülmemişti. Bunu biliyordu. Artık önemsiz bir adamdı. Ama bu duygularını açıkça belli etmiyordu. Aldanışlar içindeydi. Bu aldanışlar ona güc veriyordu. Yaşamasını gerekli kılıyordu. «Büyüklük» diyordu. «Günlük basit yaşantılarda değil... Para, pul, mevki gelir geçer. Asıl büyüklük insanın içinde olmalı.» Ama bu avantajlarda bir aşağılık duygusu vardı. Bundan kurtulamıyordu. Boyuna okuyor, ezikliğini bu yoldan gidermek istiyordu. Evinde büyük yazarların, büyük bestecilerin, büyük bilginlerin yaşam, öyküleri vardı. Sıkıldıkça okurdu onları. Çoğu kez duygulanır, gözleri yaşarır, «İşte asıl büyük adam bunlar.» derdi. «Herifler yoksulluk çekmiş, ezilmiş, ama eğilmemişler...» Gerçi kendisinin büyük sanatçı, büyük bilgin olmak savı yoktu ama, koşulların kısırlaştırdığı ortamda hiç olmazsa iyi bir insan olmak istiyordu. O da bir büyüklüktü. İnandırmıştı kendisini buna. Sabahlara dek Beethoven'i dinlediği, yahut Dostoyevski'yi okuduğu oluyordu. Bu bir mutluluktü. Tüm kötülüklerden arınmış, iyi insan olmak için gerekli bir mutluluk... O zamanlar yaşantısındaki eziklikler siliniyor, insanları umursamaz oluyordu. Ama günlük olaylar her vakit bir olmuyordu. Bazan günlerce kabağunda süregiden sessizlikler, avantajlar birden patlıyor, silkin-diği tatlı düşlerinin içinde aldanışlarının kötü sillesini yiyordu. «Büyük adam olmak.» Öğretmen olmanın bu top-

lum içindeki alçaltıcı duygularından kurtulmak için uydurulmuş bir balondur. Ama patlıyordu işte. Mesele öğretmenliği gerçekten sevmek, adam gibi yaşamasını becermekti. Bunları iyi biliyor, düşünüyor, ama yapamıyordu. Dünyada hiç bir şey olmamak canını sıkıyordu. Şalgam Nurilere kıza kıza belki bir Şalgam Nuri olabilse mutlu olacaktı. Ne var ki içinde bu gerçekleri açıkça söyleyecek cesaret yoktu. O kez öldü, geberirdi. Mendebur öğretmenliğin yalınlığı içinde şu yer yüzünden silinip giderdi. Hayır, yapamazdı bunu. İle iyi adam, yani büyük adam olacaktı. Öğretmen olmanın, bu toplumda saygı görememenin öcünü alacaktı. Ama bir yumurcak işte. kalkıyor, tüm dünyasını zehir ediyordu. Yazıklar olsun ki, kendisinin bu çocuk kadar insanlığı yoktu. Utanmadan bir de büyük adam olmalardan söz açıyordu! O parmak kadar çocuk bile, bu toplumda kimlerin büyük adam olduğunu biliyordu. Ama imrenmiyordu onlara. Yani akıllıydı. Yani doğruydı. Yani insandı. Tuuh Allah kahretsin. Adamlık nire, kendisi nire!... Bu gerçekler karşısında daha kolay kolay belini doğrultamazdı. Kendisini aldatamazdı. Vurulmuştu. Kırılmıştı. Parça parça olmuştu. Artık Beethoven'ide, Dostoyevskisi de yerin dibine batsındı. Ona yalnızca küçük bir öğretmen olmanın hazzı yeterdi. Daha istemiyordu başka şeyler. Ama bunu nasıl yapacak, o çocukların büyüklüğüne nasıl erişecekti? Uyuyamıyordu bir türlü. Yeniden kalktı. Yatağın içinde bağdaş kurdu. Karısı horluyordu. Deli olacaktı. Yataktan fırladı. Öfkesinden pijamalarını çıkardı. Hava sıcak mıydı? Yoksa kendisine mi öyle geliyordu? Bilmiyordu. Mutfağa koştu. Karanlıkta başını ıslattı. Alnını oğuşturdu. Sonra pencerenin dibine oturdu. Ama kafasından kovmak istediği düşüncelerden kurtulamadı. Gene o çocuk gülüşleri... Sanki ne diye, «Gel bakalım küçük» demişti ona:

«— Derslerine çalışıyor musun?

«— Çalışıyorum amca.

«— Ama, çok mu çalışıyorsun?

«— Çok çalışıyorum amca.

«— Aferin sana. Sen akıllı bir çocuksun. Oku, Çok oku da büyük adam ol.

«— Ama ben büyük adam olmak istemiyorum amca.

«— Niçin

«— Çünkü ben öğretmen olacağım.

O anda tüm dünyaları yıkılmıştı başına. Şaşırmış, konuşamıyordu. Sadece, tekrar tekrar aferin dediğini anıyordu. Öğretmen olacaktı! Parmak kadar bir çocuk söylüyordu bunu. Utanıyordu şimdi. İkiyüzlülüğüne, alçaklığına, yalancılığına utanıyordu. Daha kimseyi aldatamazdı. Önce insan kendinden sıkılmalıydı. Bir çocuk işte!.. «Ama ben büyük adam olmak istemiyorum amca.» diyordu. Yani açık açık inanarak, isteyerek öğretmenliği yeğ tutuyordu. Öğretmen olmayı her şeye üstün görüyordu. Ve gerçek büyüklük buydu işte. Şimdiye dek onu niçin uzaklarda aramıştı. Çünkü adam değildi de ondan. O da herkes gibi Şalgam Nurilerden birisiydi. Ama eline fırsat geçmemişti. Güdük kalmıştı. Öyle olmasaydı öğretmenliği severdi. Onun sırtında, gözleri çöplüklerde büyüklük deliliklerine kapılmazdı. O çocuk, «Öğretmen olacağım amca.» diyordu. Ya kendisi...

Karısı geldiği vakit sayıkhıyordu. «Basit bir öğretmen olmak büyüklüğüne erişmek...» Şaşırıp kadını. «Sen deli misin be adam!» dedi. Sonra gülere gülere koluna girdi, götürdü onu.

Evet, Hayır Bilmiyorum

(13. sayfadan devam)

«— Teyzene git dedi mi?»

«— Hayır.»

«— Akşamki misafirler kimdi?»

«— Bilmiyorum.»

«— Yemeği sizde mi yediler?»

«— Evet.»

«— Servisi annen mi yaptı?»

«— Hayır.»

«— Şarap içtiler mi?»

«— Evet.»

«— Baban misafir bayanların bardağına şarap koydu mu?»

«— Bilmiyorum.»

«— Yemekten sonra dans ettiler mi?»

«— Evet.»

«— Baban hangisiyle dans etti? Güzeliyle mi, yoksaa...»

«— Güzeliyle.»

Teyzenin mavi damarlı ellerine bakıyordu. Paketten kırmızı uçlu bir sigara almış

tı ağzına. Bu cigarayı da sevmiyordu, cigarayı yakan kibriti de. Oysa annesinin cigaraları da böyle kırmızı uçluydu. Seviyordu onları, onları yakan kibriti de.

«— Misafirlerin yanında baban benden bahsetti mi?»

«— Hayır.»

«— Evde benden bahsetmez mi hiç?»

«— Hayır.»

«— Annen? O mutlaka çekiştirir beni!»

Camı kalkık pencerenin ötesindeki mavi göğü, gökteki geniş kanatlı kocaman kuşu seviyordu da, masanın aynasına düşen aynı duru mavi göğü, aynı geniş kanatlı kocaman kuşu sevmiyordu; geçip köşesine oturan teyzenin kan yalamış dudakladındaki cigaranın dumanlarını pence reden çıkıp boşlukta dağılıncasına seviyordu da, odadayken sevmiyordu!

Vur abasıza

(7. sayfadan devam)

Y O B A Z

Yargıç diğer sanığa sordu:

— Adınız?

— Yobaz.

— Baba adınız?

— Gericilik!

— Ana adınız?

— Cehalet.

— Türkiye'de oturma sebebiniz?

— İç ve dış kapitalistlerde iş birliği yapıp milleti sömürmek için.

— Başka?

— Halkı uyutup, memleketi orta çağa götürmek için.

— Yaz kâtip. Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma kanununa göre maalesef sanığın beraatine karar verilmiştir.

★

KÜLÂHIMA ANLAT !

İç İşleri Bakanı Bay Sükan:

«Doğuda Asayiş Berkâmaldır» Demiş.

Asayiş konusunu külâhıma anlatsın Sükan Efendi.

Parti kongreleri basılıp, Tiyatro eserleri yobazlar tarafından sabote edilirken...

UYANIŞ

Toplumcuların

Ordu'daki sesidir.

Yazışma :

Stadyum Cad. 2/B - ORDU

GÜC

Aylık Sanat - Eğitim - Kültür

Dergisi

OKUYUNUZ!

P.K. 3 — Fethiye

TAN

Siyasî Halk Gazetesi

Çıktı.

P.K. 340 — İstanbul

SAHİLLER KİMİN

(4. sayfadaki devam)

Asistanı Kevork Acemoğlu ve yine aynı fakültenin asistanlarından Sait Güran ve ciz ifadelerle sayın Sungur beyin görüşlerini teyid etmektedirler.

Buraya kadar verilen misaller ve parçalar alınan değerli görüşler muvacehesinde ayrıca teklifimin hukuki, sosyal ve iktisadi nedenlerinin izahı lüzumsuz olacaktır. Hepimiz Türkiye sahillerinin yağma Hasan'ın böreği gibi kapışılmakta olduğuna ve turizm gelişmemizi ve millet olarak umumi sıhhatimizi tahrip eder bir istikametini alabildiğine hükümferma olduğunu görmekteyiz. Acı misalleri tekrarı lüzumsuz sayarım.

SAHİLLER HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1 — Deniz, göl ve nehir sahilleri devletindir.

Madde 2 — Sahil şeridinin derinliği nehir, göl veya deniz kıyısının tarihi coğrafi ve turistik özellikleri nazara alınmak suretiyle Bakanlar Kurulu kararı ile engeç 6 ay içinde belli edilir.

Madde 3 — Tapuya dayanan müktesep hakları saklıdır.

Madde 4 — Müktesep hak sahipleri gayri menkulünde turizm ve Tanıtma Bakanlığının ve mahalli belediyesinin müsaadesini almak kaydıyla turistik tesisler inşa edebilirler.

Gayrimenkullerinde yapacakları taksim, ifraz ve birleştirme muameleleri Turizm ve Tanıtma Bakanlığının ve sınırları içinde bulunduğu ilçelerin belediyelerinin müsaadesine bağlıdır.

Madde 5 — 2644 sayılı Tapu Kanununun 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14 ncü maddelerinin sahillerin özel şahıslar tarafından doldurulmasına ve iktisabına imkân veren hükümleri mülğadır.

Medenî kanunun 639 ncü maddesi ile 509 sayılı Tapulama Kanununun senetsiz tasarrufu ve iktisabı mümkün kılan hükümleri ve 5516 sayılı Bataklıkların Kurutulması ve bundan elde edilecek topraklar hakkındaki kanunun ve Muhasebeî umumiye Kanununun 23 ncü maddesi hükümleri Sahiller Hakkında uygulanamaz.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 7 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Devrimci Öğretmenlerin Gazetesi

DÜZCE ÖĞRETMENLERİNİN SESİ

Yazışma :

Öğretmenler Lokali — Düzce

Fikirlerde Devrim Zorunluluğu

(8. sayfadaki devam)

feci durum karşısında, zecri tedbirlere başvurmanın kesin bir zorunluk olduğunu hükümetler anlamamışlardır. Böyle bir durumla hiç bir zaman karşılaşmış değiliz. Eski devirlerde yeterli olan yöntem ve tedbirlerle, çare bulmağa imkân yoktur. *Düşünme tarzlarımızda, davranışlarımızda devrim yaratmamız ve dünya ulusları arasındaki ilişkilerde de bu devrimi başarmak cesaretine sahip olmamız gerekir.* Dünyün klişeleri bugüne yetmedikleri gibi, yarın, tamamen hükümsüz kalacaklardır. İnsanlara bu gerçeği anlatmak, aydınların, şimdiye kadarki toplumsal görevlerinin en önemlisi ve değerlisidir. *Acaba bu aydın insanlar, en derin ulusal geleneklerini kökten değiştirmeye ulusal*

ın inandırıp götürebilmek için, ulusal bağlarından yeter derecede kurtulmak cesaretini gösterebilecekler midir? Burada büyük bir gayrete ihtiyaç vardır. Bugün başarılmasa bile devletler üstü organizasyon daha sonra kurulacaktır; fakat o zaman, onu, dünyamızın büyük bir bölümünün harabeleri üzerine kurmak gerekecektir. Dileyelim ve umalım ki, bu günkü uluslararası anarşinin kaldırılması, insanların hem faili hem de kurbanı olacakları, aramızdan kimse nin genişliğini düşünemeyeceği *dünya tufanı* pahasına mümkün olmasın! Zaman, bizi korkunç bir şekilde taziyetmektedir. Eğer, mutlaka başarı istiyorsak, *derhal faaliyete geçmeliyiz.*

AYDINLIK
YAYINEVİ

GERÇEKLER POSTASI

Siyasal Gazete

Şimdilik ayda bir çıkar.

Sayı: 6 — Mart 1967

★

Sahibi, Sorumlu Yönetmeni :

Alpay KABACALI

★

İdare Müdürü :

Atilla YÜCELAL

★

Yazışma : P.K. 1116 — İstanbul

Sayısı 100, Yıllık abonesi 1200 kuruş
İlanlar pazarlıkla alınır.

Gazetemizin adı anılmadan yazı ve resim aktarılamaz.

Gönderilen yazılar, pul eklenirse cevaplandırılır, geri gönderilir.

Dizgi — Baskı :

Cellikelt Matbaası